

Vergaderjaar 2008–2009

29 911

Bestrijding georganiseerde criminaliteit

Nr. 21

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 februari 2009

In deze brief treft u, zoals ik uw Kamer heb toegezegd tijdens het algemeen overleg van 21 januari 2009 over de eerste voortgangsrapportage «Veiligheid begint bij voorkomen», mijn reactie aan op de motie van de leden van uw Kamer Heerts en Teeven over de aanpak van lading- en winkeldiefstal (Kamerstukken II 2008–2009, 31 700 VI, nr. 48). Deze motie is ingediend tijdens de behandeling van de Justitiebegroting op 5 november 2008 en aangenomen op 11 november 2008.

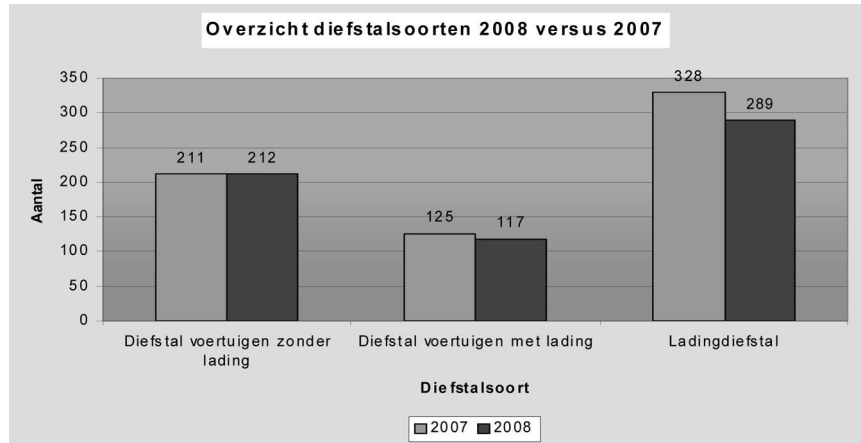
In deze brief zal ik mijn visie op de strekking van de eerdergenoemde motie uiteenzetten. Daarbij zal ik de aanpak van ladingdiefstal en winkeldiefstal afzonderlijk behandelen, met dien verstande dat ik voor het beleid ten aanzien van winkelcriminaliteit en mobiele bendes en overvalcriminaliteit in het bijzonder in eerste aanleg zou willen verwijzen naar mijn brief aan uw Kamer van 12 januari jl. (Kamerstukken II 2008–2009, 28 684, nr. 192).

Inleiding

De afgelopen maanden is er in de Kamer, door brancheorganisaties en ook het Verbond van Verzekeraars veel aandacht besteed aan transportcriminaliteit en daarbij in het bijzonder aan ladingdiefstal. Deze vorm van criminaliteit brengt niet alleen in financiële zin aanzienlijke schade toe aan een voor Nederland zeer belangrijke bedrijfstak, maar bezorgt werknemers ook onveilige gevoelens bij de uitoefening van hun beroep.

Op 21 november 2008 heb ik samen met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het Nationaal Dreigingsbeeld 2008 (NDB) van het KLPD aan uw Kamer gezonden (Kamerstukken II, 2008–2009, 29 911, 17). Het NDB is een toekomstgerichte analyse van de georganiseerde criminaliteit en vormt een belangrijk document bij het vaststellen van de speerpunten van de Nationale en Bovenregionale Recherche. In het NDB 2008 wordt ruim aandacht besteed aan ladingdiefstal. Ten aanzien van de omvang van het aantal aangiften van ladingdiefstal is het misschien goed vast te stellen dat blijkt dat er sinds 2002 een dalende trend is voor wat

diefstal van voertuigen met of zonder lading betreft. Tot 2005 was dat ook het geval voor diefstal van enkel de lading, maar na die tijd heeft zich daar een significante stijging voorgedaan. Voor een deel is dit overigens te verklaren als gevolg van een registratie-effect door het Landelijk Team Transportcriminaliteit (LTT), dat het zogenaamde «zeilsnijden» pas sinds 2005 registreert. Hoewel uiteraard altijd voorzichtig moet worden omgegaan met aangiftecijfers, duiden de beschikbare gegevens op zichzelf niet op een voortdurende stijging van het aantal gevallen van ladingdiefstal (zie onderstaand schema), maar eerder op een lichte daling.

Het NDB 2008 bestempelt ladingdiefstal wel als een dreiging voor de komende jaren, mede gezien de omvang van de schade en de destijds voorspelde groei van de transportsector. Uit de cijfers blijkt ook dat ladingdiefstal bijna uitsluitend voorkomt in de zuidelijke (en in mindere mate oostelijke) regio's. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat de gelegenheid voor dit soort criminaliteit zich vooral voordoeft in regio's waar veel (internationaal) wegtransport plaatsvindt.

Aanpak transportcriminaliteit door politie en Openbaar Ministerie (OM)

De afgelopen jaren is door politie en OM geïnvesteerd in een aantal gerichte instrumenten ter bestrijding van transportcriminaliteit. Tussen politie en OM zijn in dat verband goede afspraken over de aanpak van deze vorm van criminaliteit gemaakt. Deze worden ook voortdurend gemonitord, zodat tijdige bijstelling van de aanpak in voorkomend geval mogelijk is.

Het KLPD zet in samenwerking met verschillende regiokorpsen sinds november 2007 met veel succes een lokvrachtwagen in. Het KLPD is tevens het programma «Transport Security» gestart, dat als doel heeft de informatie over de verschillende transportstromen te versterken en de beschikbare informatie beter te kunnen delen tussen de verschillende diensten.

In 2005 is bij het OM het Loket Transportcriminaliteit geopend, waar ondernemers met concrete vragen of informatie terecht kunnen. Het loket is het resultaat van een convenant tussen het OM en drie koepelorganisaties uit de transportsector (TLN, EVO en KNV). Het heeft als doel de wisselwerking tussen het bedrijfsleven en het OM en het delen van informatie te verbeteren. Hoewel het doen van aangifte een zaak is van de regionale korpsen, kan een ondernemer die vragen heeft over het vervolg van een aangifte, terecht bij het Loket Transportcriminaliteit. Het College

van procureurs-generaal heeft de koepelorganisaties onlangs opgeroepen hun leden nogmaals op de mogelijkheden van het loket transport-criminaliteit te wijzen. Ik ben dan ook van mening dat op deze wijze al is voorzien in een vast aanspreekpunt voor ondernemers, zoals de indieners van de onderhavige motie in hun overwegingen hebben gevraagd.

Zoals u bekend is, loopt het projectteam ladingdiefstallen van de Bovenregionale Recherche Zuid-Nederland tot aan het eind van dit jaar. Op dit moment wordt de evaluatie van dit project voorbereid. Het College van procureurs-generaal zal op basis van deze evaluatie mij adviseren over de manier waarop er aan dit project gevolg moet worden gegeven. Overigens bestaan er binnen het opsporingsdienstapparaat vooralsnog geen aanwijzingen die wijzen op een zogenaamd waterbedeffect, waarbij de geïntensiveerde aanpak in de zuidelijke regio's zorgt voor een toename van het aantal ladingdiefstallen in andere gebieden van het land. Er is daarom geen reden om de capaciteit van bovenregionale recherche teams in andere regio's met prioriteit in te zetten op ladingdiefstal.

Tot slot, zoals u weet, vormen preventie en versterking van publiek-private samenwerking daarbij speerpunten van het Kabinetsbeleid bij het terugdringen van criminaliteit. De aanpak van transportcriminaliteit kent een aantal goede voorbeelden van de samenwerking tussen publieke en private organisaties. Zo zijn er in het kader van het Transportconvenant (2004–2008) aanbevelingen gedaan om te komen tot veiliger parkeerplaatsen en is er veel aandacht besteed aan de preventie van interne criminaliteit. Justitie heeft daarnaast de brancheorganisatie Transport en Logistiek Nederland gesubsidieerd bij het opzetten van het Keurmerk Transport en Logistiek. Bij bedrijven met dit keurmerk staat criminaliteitspreventie en kwaliteitsverbetering hoog op de agenda. Op dit moment wordt een tweede Transportconvenant opgesteld, waarin de opgedane ervaring zal worden gebruikt om de sector verder te versterken.

Oprichting landelijk projectteam, speciale officier van justitie en rechter

De motie van de leden Heerts en Teeven is primair gericht op het instellen van een landelijk projectteam bij de politie en het aanwijzen van een speciale officier van justitie en rechter voor de bestrijding van lading- en winkeldiefstal. Ik ben vanzelfsprekend bereid deze motie te betrekken bij de uitkomsten van de hiervoor genoemde evaluatie van het projectteam ladingdiefstallen van de Bovenregionale Recherche Zuid-Nederland. Ik verwacht dat deze evaluatie dit voorjaar zal zijn afgerond en zal u over de implicaties daarvan voor de opvolging van het projectteam zo spoedig mogelijk berichten. Ik geef hierbij op voorhand aan, zonder op de uitkomsten van de evaluatie vooruit te willen lopen, dat ik het van belang acht dat de opgedane ervaring en kennis behouden blijft met het oog op een effectieve bestrijding van transportcriminaliteit.

Ik ondersteun de gedachte van de indieners van deze motie dat de aandacht voor deze vorm van criminaliteit ook op landelijk niveau gewaarborgd moet zijn en blijven. Naar mijn mening lopen de bestaande praktijk en de strekking van de motie materieel gesproken niet heel ver uiteen. Ladingdiefstal doet zich, zoals eerder aangegeven, bijna uitsluitend voor in het zuiden van Nederland. Dit gegeven, in combinatie met de reeds versterkte opsporing, de bestaande structuur met het KLPD en de bovenregionale recherche en de initiatieven die samen met het bedrijfsleven zijn opgepakt, geeft mij de overtuiging dat de opsporing en preventie van deze zaken op dit moment op de juiste manier zijn ingericht.

De indieners van de motie hebben voorts aangedrongen op het aanwijzen van een gespecialiseerde officier of rechter, waarbij zij verwachten dat dit zal bijdragen tot meer samenwerking tussen de betrokken actoren. De

bestaande samenwerking, de complexiteit van de delicten waar het hier om gaat, noch hun aantal geven mij op dit moment reden om een dergelijke stap proportioneel te achten. Ik heb op dit moment geen reden te veronderstellen dat het OM of de rechterlijke macht het zaaksaanbod niet op een adequate wijze zullen kunnen blijven afhandelen binnen de bestaande voorzieningen. Ook deze aspecten zal ik toetsen bij mijn beoordeling van de eerder genoemde evaluatie.

Ik zal mij door het College van procureurs-generaal op de hoogte laten brengen van de wijze waarop de intake van aangiftes van ladingdiefstal nu is georganiseerd en daarbij vragen in kaart te laten brengen in hoeverre deze nog voor verbetering vatbaar is. Voor een effectieve opsporing is het immers van belang dat ondernemers op een snelle en effectieve wijze aangifte kunnen doen. Dit betekent dat zij vooraf moeten weten welke informatie de recherche nodig heeft en dat er agendatechnisch altijd ruimte is om aangifte te doen. Zo nodig zal ik bij het maken van nieuwe afspraken met de korpsen aandringen op verbeteringen op dit vlak. Ik zal tevens op korte termijn in overleg treden met het College van procureurs-generaal om te bespreken of het opvolgen door het OM van processen-verbaal van goede kwaliteit nog verder verbeterd kan worden.

Aanpak winkelcriminaliteit

Op 12 januari jl. heb ik uw Kamer, zoals in de inleiding is aangegeven, een brief gezonden, waarin ik ben ingegaan op de toegenomen winkelcriminaliteit en het mogelijke handhavingstekort op dit terrein. Ik heb daarin de zorg van de Kamer ten aanzien van criminaliteit tegen de detailhandel en bedrijven in het algemeen onderschreven. Ik ben tevens ingegaan op de aanpak van mobiele bendes en overvalcriminaliteit. Ten aanzien van winkelcriminaliteit is in november 2008 het convenant Aanpak Winkelcriminaliteit III afgesloten. Het doel van het convenant is het terugdringen van de winkelcriminaliteit in 2010 met 30% ten opzichte van 2004. De lat is daarmee hoger gelegd dan de doelstelling zoals die is opgenomen in het beleidsprogramma «Veiligheid begint bij Voorkomen» van het kabinet. Het pakket maatregelen in het convenant richt zich op overvallen en ramkraken, vernieling in en om de winkel, een waarschuwingsregister, winkeldiefstal, een databank winkelcriminaliteit, heling en winkelstraatmanagers.

Zoals in deze brief is beschreven, gaat het zowel bij ladingdiefstal als bij winkelcriminaliteit om zaken die vooral structureel aandacht vergen op (boven)regionaal niveau. Bij winkelcriminaliteit is dit bijvoorbeeld het geval bij overvallen en mobiele bendes. Ik heb in de brief van 12 januari jl. daarom aangegeven dat er met de structuur van de Bovenregionale Recherche een dekkend systeem is ingericht voor de aanpak van bovenregionale middencriminaliteit. De afstemming en prioritering van de onderzoeksvoorstellen die door de regiokorpsen worden aangedragen, is gewaarborgd door het Bovenregionaal Recherche Overleg (BRO). Dit overleg wordt daarbij ondersteund door de dienst IPOL van de KLPD, waar analyses worden gemaakt van mogelijke verbanden tussen vermoedensdelicten die op verschillende plaatsen zijn gepleegd.

Ten aanzien van winkelcriminaliteit verwacht ik resultaten van het brede pakket van maatregelen die reeds zijn genomen of thans worden geïmplementeerd. Veel delicten kunnen worden opgepakt door de regionale korpsen. De aanpak van mobiele bendes en overvalcriminaliteit past bij uitstek binnen de eerder beschreven structuur van de bovenregionale recherche.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin